

KÉZIKÖNYV OKTATÓVIDEÓHOZ

Speaker kommunikáció szabadidősport-eseményeken

Szabadidősport-eseményszervezők Országos Szövetsége

ELŐADÓ

Péter Attila

sportműsorvezető, speaker

Bevezető

Egy szabadidősport-eseményen a speaker nem egyszerűen „bemondó”. Egyszerre kell **tájékoztatnia** a résztvevőket a szabályokról és a körülményekről, **irányítania** a tömeget, és **lelkesítenie** a versenyzőket, a szurkolókat és a családtagokat. Sokszor **tájékozatlan embereket** kell eligazítani, és **szigorú követelményeknek** is meg kell felelni – de közben a **hangulatról** is gondoskodni kell.

Péter Attila – az öttusa, a triatlon, az atlétika és a futás ismert hangja – **30 évnyi tapasztalattal** osztja meg, mire figyeljen a szervező és a műsorvezető. A jó speaker munkája három irányba hat:

- a **versenyző** felé – információval, biztonsággal és élménnyel,
- a **szervező** felé – aki rajta keresztül irányítja az eseményt,
- a **szponzor** felé – akinek a támogatása nélkül nem jönne létre a rendezvény.

“ **30 évnyi tapasztalattal mondhatom, hogy többféle dolgot is érdemes figyelembe venni.** ”

01 Érkezés: ne unjuk meg az ismétlést

A versenyzők **folyamatosan érkeznek**, ezért a speakernek újra és újra el kell mondania ugyanazokat az alapinformációkat – ahogy egy reggeli rádióműsorban is rendszeresen elhangzanak a hírek és az időjárás. Ez az **általános és nagyon fontos információ** minden odaérkező vendégnek kell – és mivel mindig jönnek újak, egész délelőtt ismételni kell.

“ **Nem szabad megunnia a szokásos mondatokat, mert a versenyzők folyamatosan érkeznek.** ”

Az érkezési szakasz **kötelezően ismétlendő** információi:

- hol a **mosdó** és az **öltöző**,
- hol lehet **átvenni a rajtszámot**,
- hova lehet **lepakolni a ruhát**, leadni a csomagot,
- mi a teendő, ha valaki **kerékpárral** érkezett.

02 Gondoljunk az újakra is!

Lesz olyan résztvevő, aki már **tizedik-huszedik alkalommal** érkezik egy szabadidősport-eseményre – de a szervező számára **az újak is nagyon fontosak**, hiszen minden új nevezővel gazdagodik a közösség. Nekik a legegyszerűbb dolgok is kérdések lehetnek. A tapasztalt versenyzőknek ezek a mondatok ismétlésnek tűnhetnek, de egy kezdő számára épp ezek adják meg a **biztonságérzetet**.

Amiről egy kezdőnek érdemes szólni:

- hogyan kösse meg a **cipőfűzőjét**, hogy ne oldódjon ki futás közben,
- **mit jósol a meteorológia**, hogyan öltözzön fel,
- mit vegyen fel vagy vegyen le, hogy az **ne menjen a teljesítménye rovására**,
- hogyan érezze magát **jól a rajtnál**.

“**Az újak számára még egészen odáig, hogy a cipőfűződet tudod-e, hogy kell megkötni, hogy ne oldódjon ki futás közben – az rendszeres probléma bizony.**

03 A rajt előtti 15–25 perc

A versenypályával kapcsolatos információk átadásának **ideális ideje a rajt előtti 15–25 perc** – ekkor már mindenki ott van, és mindenki hallja. Ez az a csomag, amely a **versennyel kapcsolatos** tudnivalókat tartalmazza: a rajthoz állástól a versenypályán követendő szabályokig.

“**Nem nagyon érdemes három órával a rajt előtt erről beszélni, akkor még csak a WC meg az öltöző az érdekes, meg a rajtszám felvétele.**

Ilyenkor kell elhangoznia:

- **hogyan kell viselni a rajtszámot** az időmérés miatt,
- hol és **hogyan kell elhelyezkedni** a rajtban,
- **csapatverseny, váltó** esetén: jöhetnek-e együtt a csapattagok, **hol vannak a váltóhelyek**,
- hogyan lesz **fénykép a befutóról**,
- mi várható a **frissítőpontokon** és a **szemetelési zónákban**.

04

Biztonság: tájékoztatni, de nem megriasztani

Egy tömegeseményen a speaker szavainak **közvetlen hatása van a biztonságra**. Egy rajt után megálló versenyző például könnyen balesetet okozhat. Vészhelyzetben pedig – vihar, baleset – a legfontosabb, hogy **ne alakuljon ki pánik**. Egy **20–30 ezres** tömegrendezvényen egészen más rendet tartani, mint egy kerületi, **néhány száz fős** futóversenyen – de a biztonsági szempontok mindkettőnél elsődlegesek.

A tájékoztatás mindig **a verseny főszervezőjének feladata**. Ő tartja a kapcsolatot:

- a **rendőrséggel** (le van-e zárva az útvonal),
- a **meteorológiával**,
- a **tűzoltósággal**, a **katasztrófavédelem** viharjelző rendszerével.

A speaker a főszervező információit adja tovább – **tényszerűen és higgadtan**:

“

Tényszerűen kell közölni, hogy a partnereink közlése szerint erős szél várható, vagy vihar várható. Ezért mi a következőket tesszük: mindenki tegye biztonságba a felszerelését, aki biztonságba akar kerülni, fáradjon ide és ide, a rajtot elhalasztjuk.

05

A szervező feladata: a speaker felkészítése

A műsorvezetők ma **különböző szervezőknél**, különböző sportágak eseményein dolgoznak. Egy békéscsabai műsorvezető nem ismerheti a debreceni esemény fontos személyeit, a helyi parkolást vagy a versenypályát. Ezért a szervezőnek **ugyanolyan fontos feladata** a műsorvezető tájékoztatása, mint bármi más. Ha mindezt időben, **írásban** megkapja, a műsorvezető **felkészülten** érkezik, és a helyszínen nem kell mindent menet közben kiderítenie.

“

A szervezőnek azt tanácsolom, hogy készítse a speaker, a műsorvezető számára egy anyagot. Ezt az anyagot írásban, akár e-mailben, az esemény előtt elküldheti.

Mi kerüljön bele a speakernek szóló anyagba?

- ki az esemény **fővédnöke**, ki mond **megnyitót**, ki ad át **díjat**,
- a **parkolás** módja,
- a **versenypálya**, a **rajt** és környezete, mikor kell elfoglalni a rajthelyet,
- a **frissítőállomások** helye és a frissítők **sorrendje**,
- **meddig tart** egy szemetelési zóna,
- a **szponzorok** és az általuk kért üzenetek.

06

Figyelem: a speaker legfontosabb eszköze

Nagyon fontos, hogy a speaker **elnyerje a figyelmet**. Ha csak monoton hangon „darálja” a szöveget vagy felolvassa az üzeneteket, az nem lesz figyelemfelkeltő – és így az információ sem jut el a résztvevőkhöz. Minél **több ismerőse** van a speakernek a mezőnyben, annál könnyebb személyessé tenni az üzeneteket – de általános, személyes hangvétellel is el lehet érni ugyanezt.

A figyelem megtartásának eszközei:

- **hangváltás**: néha picit hangosabban, akár halkabban is lehet beszélni,
- **személyes megszólítás**: név szerint, vagy általános, de személyes hangon,
- **ismétlés másképp**: ugyanaz a mondat, de mindig valakinek címezve.

“

Ugyanazokat a mondatokat, amiket elmondok – hiszen ezek ismétlések –, valakinek küldöm, valakinek üzenem.

Például: „Köszöntelek, Tamás, itt egy világbajnok a mezőnyben! Tamás, tudod, hogy kell viselni a rajtszámodat?” – az üzenet így **személyesebb** lesz, és mindenki jobban figyel rá.

07

Hangulat: legyen arénahangulat!

A szabadidősport-eseményre az emberek azért mennek, hogy **jól érezzék magukat**. A speaker feladata, hogy ne kötelességszerűen lefutandó távnak, hanem **élménynek** éljék meg az eseményt. Nem mindenki kizárólag a teljesítményre fókuszál: sokan a **közös élményért**, a szurkolókért és a hangulatért jönnek.

“

Megszólítom a nézőt, hogy de jó, hogy kijöttek, akkor tapsoljanak meg. Nagy tapsot kérek, legyen itt egy arénahangulat – nem csak a focimeccsen lehet drukkolni, hanem itt is bele lehet adni.

Hangulatteremtő eszközök:

- a **közönség** megszólítása és bevonása,
- **taps és szurkolás** kérése,
- rövid, **élő reakciók** a helyzetekre,
- **humor** – az mindig vonzerő.

08

Ki legyen a speaker? Hitelesség és gyakorlat

Nem biztos, hogy egy hírolvasó vagy egy egyébként kiváló sportoló alkalmas erre a feladatra. Péter Attila szerint a legfontosabb, hogy a speaker **maga is szabadidősportoló** legyen, és **résztevéként** is járjon más eseményekre. A műsorvezetői készségek **fejleszthetők** – de a sportág belülről ismerete semmivel sem pótolható.

“

Nagyon fontosnak tartom, hogy ő maga is szabadidősportoló legyen. Menjen el más helyszínekre, ne csak műsorvezetőként, hanem résztvevőként is.

Így **hiteles**, és tudja, mire van szüksége az odaérkező embernek. Péter Attila maga is többszörös maratoni futó, és a Balatont is többször átúsztta – tudja, miről beszél.

A jó speaker alapkészségei:

- **rövid, tömör, magyar nyelvű** mondatok,
- **érthető, artikulált** beszéd,
- a **nyelvtani szabályok** betartása,
- **tisztelettudó, vidám** hangvétel.

09

Ne legyünk rétegműsorvezető!

A szabadidősport-eseményeken a közönség **nagyon sokszínű** – lehet a mezőnyben egy pap, és a mellettünk álló polgármester korábban iskolaigazgató volt. Ha a speaker „hebehurgyáskodik”, nem beszél szépen, azzal **rossz hangulatot** kelthet. A közönség öt évestől

kilencvenöt évesig, fővárosiaktól vidékiekig mindenkit magában foglalhat – a speakernek **mindenkihez** szólania kell.

Amit érdemes kerülni:

- a túl sok **szleng**,
- a **rövidítések**,
- a mások számára **ismeretlen dolgok** szóba hozása,
- bárki **egyéni ízlésének megsértése**.

“

Ne legyünk rétegműsorvezető.

Egy **speciális sportágnál** – például downhill vagy BMX – érdemes, ha az adott versenyrésznek **szakmai műsorvezetése** van, aki ismeri a sportág nyelvét. Az alapfeladatok – eredményhirdetés, tájékoztatás, hol a mosdó – viszont maradnak az általános műsorvezetőnél.

10

A leggyakoribb hiba: a figyelem hiánya

Ha a műsorvezető **orgánuma** és **figyelemelnyerő képessége** gyenge, az egész kommunikáció elveszíti a hatását – ahogy egy pedagógus sem boldogul, ha nem tudja lekötni az osztály figyelmét. A speaker **minden mondata** – még a hangulatfokozó is – információt hordozhat: ha nem figyelnek rá, az üzenet sem jut el.

“

Muszáj, hogy rád figyeljenek, mert minden egyes mondatod, még a hangulatfokozó mondat is lehet üzenettartalmú. Annak át kell mennie, el kell jutnia ahhoz a résztvevőhöz.

11

Szponzorok: ízlésesen, ötletesen

A versenyző és a szervező után a harmadik fontos szereplő a **szponzor**. Ha a szponzor jól érzi magát, a szervező **anyagi segítséget** kap a magasabb színvonalú rendezéshez, a versenyző pedig például a **befutócsomagban** részesülhet a termékeiből – vagyis a szponzor jelenléte **mindkét irányba** fontos. A legtöbb ilyen rendezvény – némi **állami támogatás** mellett – nagyrészt a **szponzoroknak** köszönhetően jöhet létre.

“

Őket teljesen ki kell szolgálni. El lehet mondani többféleképpen az ő üzenetüket, hiszen nem csak pontról pontra, betűről betűre lehet elmondani, hanem bele is lehet szúrni egy-egy dologba.

Két példa Péter Attila gyakorlatából:

- a kaposvári **FINO** (tejüzem) röplabdacsapatának meccsein egy ásznál vagy leleményes ejtésnél elhangzik: „**Egy pohár tej, tiszta fej!**”,
- ha egy **autós cég** a támogató, és egy autó rossz helyen parkol, **nem a márkáját mondja be**, hanem csak a rendszámát vagy a színét.

12

Technikai háttér: a speaker munkaeszköze

A speaker teljesítménye csak annyira jó, amennyire a **hangosítás** engedi. A szervezőnek olyan technikát kell biztosítania, amelyben a **mikrofon és a hangszóró** közötti összeköttetés **stabil**. Ha erre nem figyelnek, a speaker hangja egy **egész napos** rendezvényen hamar elfogy – márpedig ez a **munkaeszköze**.

Technikai alapkövetelmények:

- legyen egy **ember a keverőpultnál**, aki **lehalkítja a zenét**, amikor a műsorvezető beszél,
- álljon rendelkezésre a **szükséges mennyiségű hangszóró**,
- inkább **több kisebb teljesítményű hangszóró több helyen**, hogy a tömeg minél jobban hallja,
- a hangforrások lehetőleg **a műsorvezető oldalán** legyenek,
- ne legyen **visszhang**, és a speaker hallja a rendszert.

“

Egy nap alatt én is berekedek, és a munkaeszközümet teszi tönkre egy stúdiós, ha erre nem figyel.

13

Három információs csomag a szervezőtől

Egy húszoldalas forgatókönyvet senki sem tud fejben tartani, és a helyszínen lapozgatni sincs idő. Péter Attila ezért **három jól elkülöníthető csomagban** kéri az információkat a szervezőtől – ez egyben a speaker felkészítésének váza is.

- **1. Érkezés** – minden, amit a versenyzőnek a helyszínre érkezéskor tudnia kell: hova teheti a **kerékpárját**, hol **öltözhet** át, hol a **mosdó**, hol a **rajtszámátvétel**, hogyan jut el a **rajtba**.
- **2. Verseny** – mi a teendő a versenypályán a **rajtba állástól** a **célba érkezésig**, az **eredményhirdetésig** és az **ajándécsomagok** átvételéig.
- **3. Fontos személyek és üzenetek** – a **szponzorok**, a **VIP-megjelenések**, a kötelezően elhangzó **üzenetek** és a **jó tékony célok**.

A harmadik csomagnál különösen fontos, hogy a szervező **pontosan megmondja**, mit és hogyan kell elmondania a műsorvezetőnek – ezt a speaker nem találhatja ki helyette.

Záró gondolat

A speaker az esemény **hangja**: tájékoztat, irányít és élményt teremt. Ehhez három dologra van szükség: egy **felkészített műsorvezetőre**, egy **felkészült szervezőre**, aki minden információt időben átad, és **megbízható technikára**.

“

Magam is tudom, hogy mire van szükség az odaérkező ember számára. Ezeket próbálja meg elmondani – egyszerűen, rövid, tömör, magyar nyelven elmondott mondatokkal.

ELLENŐRZŐLISTA

Gyors ellenőrzőlista speakereknek és szervezőknek

Érkezés

- ☐ Leírtuk a speakernek a mosdó, az öltöző, a rajtszámátvétel és a csomagleadás helyét?
- ☐ Tudja a speaker, hova kerülnek a kerékpárok, és hogyan jutnak el a résztvevők a rajtba?
- ☐ Gondoltunk az először érkezőkre (öltözködés, időjárás, cipőfűző)?

Rajt és verseny

- ☐ Megkapta a speaker a pályára, a frissítőkre és a szemetelési zónákra vonatkozó információkat?
- ☐ A rajt előtti 15–25 percre időzítjük a versennyel kapcsolatos tudnivalókat?
- ☐ Tudja a speaker a csapat- és váltószabályokat, a váltóhelyeket?

Biztonság

- ☐ Egyeztettünk a rendőrséggel, a meteorológiával, a tűzoltósággal?
- ☐ Megvan, hogyan jut el a főszervező döntése a speakerhez?
- ☐ Felkészültünk egy higgadt, tényszerű vészhelyzeti bejelentésre?

Fontos személyek és szponzorok

- ☐ Megkapta a speaker a fővédnök, a megnyitót mondók és a díjátadók listáját?
- ☐ Átadtuk a szponzorok üzeneteit és a jótékony célokat?
- ☐ Megbeszéltük, hogyan lehet ötletesen, ízlésesen beépíteni a szponzorokat?

Technika

- ☐ Stabil a mikrofon és a hangszórók közötti összeköttetés?
- ☐ Van ember a keverőpultnál, aki beszéd alatt lehalkítja a zenét?
- ☐ Elegendő, jól elhelyezett hangszóró van, visszhang nélkül?